

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra hudební výchovy a kultury

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(vypracovává oponent práce)

Student/ka:	Bc. Adéla Jurnečková
Studijní program:	Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Učitelství hudební výchovy pro střední školy
Téma diplomové práce:	VYBRANÉ SKLADBY ANTONÍNA DVOŘÁKA A BOHUSLAVA MARTINŮ A JEJICH VYUŽITÍ V POSLECHOVÝCH ČINNOSTECH V HUDEBNÍ VÝCHOVĚ NA SŠ
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Marie Slavíková, CSc.
Oponent práce:	PhDr. Štěpánka Lišková, Ph.D.
Akademický rok:	2019/2020

Koncepce práce a její struktura:

Diplomová práce má logickou strukturu, je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Zahrnuje šest ústrojně propojených kapitol a několik stran přílohového materiálu. Má přiměřený rozsah. Na teoretickou část hodně navazuje část praktická. *Otázkou je, proč není praktická část rozdělena čísly na jednotlivé kapitoly a podkapitoly dle zde uvedených příhodných názvů?*

Obsahová stránka:

Autorka si zvolila téma velmi přínosné. Úvod nezapře její vnitřní motivaci a snahu obracet pozornost žáků v době globalizace též k české hudbě. Téma vhodně otevírá stručnou sondou do historie hudební výchovy. Všimá si jejího začlenění do vzdělávacího systému a proměn, ke kterým dochází v uplatňování poslechových činností v samotném předmětu. V historickém kontextu se opírá se o dostatečný počet zdrojů, umí vybírat podstatné informace s ohledem na zvolené téma (x viz kritická poznámka níže). Citovaná data získává především s oporou o primární a sekundární zdroje. K hodnocení současnosti však mám připomínky (viz níže). V praktické části přináší DP vhodný výběr skladeb pro poslechové činnosti pro HV na SŠ z děl velikánů české hudby a představuje je prostřednictvím pestré škály činností souvisejících s aktivizací poslechu. Předkládaný materiál je rozhodně využitelný v praxi školy s přihlédnutím k podmínkám na té které škole, hudebním a jiným (pohybovým, dramatická

výchova) zkušenostem jednotlivých tříd. Celá práce tvoří kompaktní celek, od tématu autorka neodpouští a přináší tak hodnotný materiál pro praxi v oboru se zaměřením na oblast zachování národní kultury. K obsahu jednotlivých kapitol se nyní vyjadřuji podrobněji:

Kapitoly úvodní: Většina citovaných zdrojů v úvodních kapitolách jsou bohužel většinou staršího data před přelomem století! To se samozřejmě dá tolerovat u záležitostí historie, ale ne zcela u hodnocení současného stavu poslechových činností a jejich uplatnění na SŠ, kam má vaše téma směřovat. (pozn. *Zde se na omluvu diplomantky ukazuje, jak zoufale chybí základní odborná literatura z HV didaktického charakteru reflektující současnost*). V hodnocení současného stavu HV bych přece jenom očekávala alespoň citaci např. výzkumné disertační práce, zaměřené na HV na SŠ a uvedení jejich výsledků v kontextu s tématem¹, několika článků ze sborníků a hudebních časopisů, které se týkají problematiky uplatnění poslechových činností na ZŠ a SŠ, ke kterému má téma směřovat, i novějších „didaktik“ a metodik HV, dostupných alespoň na internetu.² I v teoretické rovině chybí shrnutí možností, jež se s rozvojem IT technologií v souvislosti s poslechem nabízejí – (což děláte částečně v modelové lekci). Zcela však souhlasím s vaším poukázáním na metodické postupy v díle J. Herdena – „guru poslechových činností“, jehož dílo lze považovat za nadčasové a jeho metody za stále obecně platné. Postřeh, že do oblasti HV vstupují osobnosti z jiných oborů, které upozorňují na akademičnost výuky na školách (též výzkum Novotné) a poukazují na nutnost změny, hodnotím rovněž kladně. V kapitole o metodologii poslechových činností: - *Souhlasíte se všemi tvrzeními starší odborné literatury (s. 19)? Je vaše zkušenost stejná?*

Ke zpracování kapitoly 3., kde uvádíte, která konkrétní díla vybraných osobností A. Dvořáka a B. Martinů jsou žákům překládána, nemám připomínky.³ 4. kapitola cituje ve stručnosti strohá fakta k oběma osobnostem i jejich vybraným skladbám. *Jaké momenty ze života skladatelů a tvorby vybraných skladeb považujete za nosné z hlediska motivace žáků k poslechu? Kde se dotýkáte žákovských životních zkušeností v uvádění skladeb?*

Ke zpracování modelových lekcí („projektů“): Výběr skladeb a navrhované způsoby uplatnění považuji (až na některé připomínky) za nosné a realizovatelné. Kladně hodnotím zejména originalitu předkládaných činností, snahu o pestrost jejich výběru (i odvahu žáky zvedat z lavic) i snahu o uplatnění rozličných činností v každé dvouhodinové lekci. Obecně konstatuji, že vtěsnáním množství předkládaných činností, dotazů k nim do jedné dvouhodinové lekce, by bylo neúnosné. Modely je nutné v praxi rozdělit na více lekcí. Opakovaný poslech a úkoly s ním spjaté mohou následovat ve formě opakování s týdenním časovým odstupem. Na funkčnost metodických postupů v realizaci poslechu poukáže až praxe v konkrétních třídách. Několik připomínek k modelovým lekcím, které však nepovažuji za **projekty**. *Srovnajte vámi navrhovanou lekci s projektovou činností, kterou jste absolvovala na GFK a odpovězte na otázku, proč je lépe nazvat váš počín modelovými lekcemi než projekty*. Oceňuji snahu v době distanční výuky si alespoň částečně ověřit v praxi školy funkčnost navrhovaných aktivit a získat tak pro materiál této práce alespoň částečnou zpětnou vazbu.

s. 34 při objasnění pojmu *ronda* nestačí uvádět „několikrát“, ale ... doplňte. s. 38 Jak hodnotíte lekci z pozice jejího zvoleného názvu? Máte to uvedeno? V cíli zaměření na název nenalézám. Část popisu lekcí neodkazuje důsledně na přílohy, hlavní část má být propojena odkazy na přílohy – např. na s. 39 má být umístěn znovu odkaz na nahrávku i na přílohu s úkolem (zaškrtávání písmen). (*Pohybová aktivita – jedná se o tanec se*

---

¹ Výzkum - preference poslechových činností: NOVOTNÁ, Dana. Analýza současného stavu hudební výchovy na gymnáziích. In Aktuální otázky současné hudebněvýchovné teorie a praxe : sborník z celostátní konference konané 15. 11. 2005. Ústí nad Labem : PF UJEP, 2006. s. 74–83. ISBN 80-7044-748-6

² Fáze preparace poslechových činností – možnosti: KOPECKÝ, J., SYNEK J. a V. ZOUHAR. Hudební hry jinak: hry se zvuky a elementární komponování : [slyšet jinak]. Brno: JAMU, 2014.

SYNEK, Jaromír. *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0972-0.

BLAŽKOVÁ, Olga a Yvona LIŠKOVÁ. *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe - náměty pro začínající učitele* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010 [cit. 2020-05-22]. ISBN 978-80-7368-893-6. x vámi citovaná *Didaktika* z roku 1983

³ V rámci Mapování výzkumného pole, tj. zjišťování toho, kdo na uvedené téma už něco zpracoval, jste pravděpodobně neodhalila práci našeho bývalého studenta Lukáše Palkosky. K obhajobě si prohlédněte její obsah a zmiňte se, zda a v jaké rovině by byla tato práce pro vás inspirativní, kde se s autorem setkáváte a kde jste inovativní. PALKOSKA, Lukáš. *K možnosti uplatnění Slovanských tanců pro čtyřruční klavír ve výuce na 2. stupni ZŠ a gymnáziích*. Plzeň, 2013. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.

PALKOSKA, Lukáš. *Antonín Dvořák ve výuce na druhém stupni ZŠ (tvorba modelové lekce s akcentací Slovanských tanců)*. Plzeň, 2015. Diplomová práce (Mgr.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.

zástupným předmětem, ale na téměř baletní hudbu. Při realizaci této aktivity na vyšším stupni gymnázia, kdy studenti pracují velmi racionálně, můžete narazit na odpor. Lze nahradit vsedě pohybem šátku a jeho podáváním po kruhu, nebudou se tak stydět a nebude jim to připadat „trapné“. Doporučuji případně na hudbu hned malovat, tj. vynechat pohybovou aktivitu, a poté malbu hodnotit v kontextu s hudbou.) s. 41 Jak zařídíte, aby poznala rytmus melodie z notace i větší část žáků, kteří nenavštěvují ZUŠ? I pro ZUŠ se jedná o těžký úkol. Redukovala bych možnost výběru na dva kontrastní příklady – předimenzováno. K tomu, aby žáci poznali rondo v tak dlouhém úseku skladeb, nemohou dospět bez předchozích zkušeností s touto formou. Je nutné na tyto předchozí zkušenosti poukázat či zařadit předchozí aktivitu, ve které žáci počítají navracející se části – pracovní list a odkaz na něj). s. 44 chybí odkaz na přílohu s textem. Chválím nápad, ale jak vyřešíte fakt, že jsou ve skladbě úseky, kde hraje jeden nástroj legato a druhý staccato. Podle čeho se mají studenti orientovat?

Jazyková stránka:

Práce má odpovídající jazykovou úroveň. Ne zcela odborně však působí využití ich formy a vkládání komentářů s autorčinými postřehy do odborného textu. Ke komentářům autorky, nepodloženým odbornou literaturou, měl být více využit poznámkový aparát. Stírá se tak hranice mezi odborným textem a komentáři-úvahami, kterými do něj autorka často nesystematicky vstupuje. V práci nejsou závažné gramatické ani stylistické prohřešky.

Formální stránka:

Po formální stránce je norma splněna. Pravděpodobně v důsledku rychlého dokončování práce zůstala někde opominuta nelogická odsazení textu, místy se objevuje snaha po formátování jednotlivých vět do odstavců (nevhodné). Literatura je citována v souladu s normami. Větší výtkou je nedůsledné odkazování do přílohové části práce. Přílohový materiál totiž není pouhým doplňkem práce, ale jedním z nosných prvků předkládaných modelových lekcí. V popisu lekcí měly být znovu uvedeny odkazy na citované skladby.

Hodnocení:

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v e l m i d o b ř e**

V Plzni dne 22.5. 2020

.....